

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ผลการศึกษาปรากฏตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประชาชนที่อาศัยอยู่รายรอบ และในพื้นที่ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด
3. การทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด
4. ข้อเสนอแนะ ของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประชาชนที่อาศัยอยู่รายรอบและในพื้นที่ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประชาชนที่อาศัยอยู่รายรอบและในพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด เป็นการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย ขนาดพื้นที่ถือครอง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การรับรู้ข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม การได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน ประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ประสิทธิภาพการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งผลการศึกษาปรากฏดังนี้

เพศ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.11 และในส่วนที่เหลือเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.76

อายุ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 51- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.94 น้อยที่สุด มีอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.28 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.95 ปี มีอายุมากที่สุด 88 ปี และมีอายุน้อยที่สุด 20 ปี

การศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.67 ไม่ได้ได้รับการศึกษา ร้อยละ 13.33 ในส่วนที่ได้รับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 44.73 รองลงมา มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุด มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 0.28

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.73 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 น้อยที่สุดมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย เท่ากับ 4.61 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด จำนวน 15 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด จำนวน 1 คน

ภูมิลำเนาเดิม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมเกิดในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 94.17 และในส่วนที่เหลืย้ายมาจากที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 5.83 ในส่วนที่ย้ายมาจากที่อื่น ส่วนใหญ่ย้ายมาจากต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 3.61 รองลงมา ย้ายมาจากต่างอำเภอในจังหวัดเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 1.39 และน้อยที่สุด ย้ายมาจากต่างตำบลในอำเภอเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 0.83 ซึ่งการย้ายภูมิลำเนา มีสาเหตุมาจากการสมรส และหาที่ทำกินใหม่ คิดเป็นร้อยละ 2.50 และร้อยละ 2.22 ตามลำดับ

ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.78 รองลงมา มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67 น้อยที่สุด มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.28 มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย เท่ากับ 47.44 ปี มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนานที่สุด 80 ปี และมีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานน้อยที่สุด 10 ปี

อาชีพหลัก ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมงเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 48.61 รองลงมา มีอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 17.78 และน้อยที่สุด มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 0.56

อาชีพรอง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 64.44 ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 35.56 ในส่วนที่มีอาชีพรอง ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 36.39 รองลงมา มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 13.89 และน้อยที่สุด มีอาชีพแต่งพลอย/ทำพลอยเป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 0.28

รายได้ของครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 50,001 บาทต่อปี และอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาทต่อปี ในจำนวนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 36.67 รองลงมา มีรายได้ของครัวเรือนอยู่ในช่วง 100,001-150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.32 น้อยที่สุด มีรายได้ของครัวเรือนอยู่ในช่วง 150,001-200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 5.28 มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย เท่ากับ 98,318.89 บาทต่อปี มีรายได้ของครัวเรือนมากที่สุด 1,200,000 บาท และมีรายได้ของครัวเรือนน้อยที่สุด 10,000 บาท

รายจ่ายของครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่มีรายจ่ายของครัวเรือนน้อยกว่า 50,001 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 40.56 รองลงมา มีรายจ่ายของครัวเรือนอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 38.61 น้อยที่สุด มีรายจ่ายของครัวเรือนอยู่ในช่วง 150,001-200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.16 มีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย เท่ากับ 88,213.33 บาทต่อปี มีรายจ่ายของครัวเรือนมากที่สุด 600,000 บาท และมีรายจ่ายของครัวเรือนน้อยที่สุด 5,000 บาท

แหล่งเงินกู้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่ไม่ได้กู้ยืมเงินจากแหล่งใดคิดเป็นร้อยละ 63.06 มีการกู้ยืมเงิน คิดเป็นร้อยละ 36.94 ในส่วนที่มีการกู้ยืมเงิน ส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.17 รองลงมา กู้ยืมเงินจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 14.17 และน้อยที่สุด กู้ยืมเงินจากกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 0.56

ขนาดพื้นที่ถือครอง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 97.78 และมีที่ดินเช่าผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 4.44 โดยประชาชนส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อยกว่า 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.72 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ถือครองมากกว่า 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.61 และน้อยที่สุด มีขนาดพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 11-15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.28 มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย เท่ากับ 20.52 ไร่ มีขนาดพื้นที่ถือครองมากที่สุด 227 ไร่ และมีขนาดพื้นที่ถือครองน้อยที่สุด 0.13 ไร่ โดยประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่ระบุว่า ขนาดพื้นที่ถือครองที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการทำกิน มีความต้องการที่ดินเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 59.17 ไม่ต้องการที่ดินเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.83 ในส่วนที่ต้องการที่ดินเพิ่ม ส่วนใหญ่ต้องการที่ดินเพิ่มอยู่ในช่วง 6-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.50 รองลงมา ต้องการที่ดินเพิ่มมากกว่า 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.56 น้อยที่สุด ต้องการที่ดินเพิ่มน้อยกว่า 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.61 ประชาชนมีความต้องการที่ดินเพิ่มเฉลี่ย เท่ากับ 17.68 ไร่ มีความต้องการที่ดินเพิ่มมากที่สุด 100 ไร่ และมีความต้องการที่ดินเพิ่มน้อยที่สุด 1 ไร่

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 73.06 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 26.94 ในส่วนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมา เป็น

สมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุด เป็นสมาชิกกลุ่ม อนุรักษ์นก กลุ่มผู้ผลิตของใช้ในครัวเรือน และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ในจำนวนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 0.28

การรับรู้ข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 87.50 ไม่ได้รับรู้ข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 12.50 ในส่วนที่ได้รับรู้ข่าวสาร ส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 64.17 รองลงมาได้รับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 53.33 และน้อยที่สุด ได้รับรู้ข่าวสารจากหนังสือราชการ คิดเป็นร้อยละ 0.28

การได้รับการฝึกอบรม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้าไม่เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 56.39 เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 43.61 ในส่วนที่เคยได้รับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการอนุรักษ์ป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 31.39 รองลงมาเคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการเพาะชำกล้าไม้ คิดเป็นร้อยละ 7.78 และน้อยที่สุด เคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและดับไฟป่า คิดเป็นร้อยละ 0.28

การได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 94.44 ไม่ได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ในส่วนที่ได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนในการใช้เป็นแหล่งประกอบอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 70.83 รองลงมาได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนในการใช้เป็นแหล่งสร้างอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 51.67 และน้อยที่สุด ได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนในการเป็นแหล่งหาเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 10.00

ประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 73.61 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 26.39 ในส่วนที่เคยมีประสบการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การร่วมปลูกป่าวันสำคัญของชาติ คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมาเคยมีประสบการณ์ร่วมกิจกรรมรณรงค์ปลูกป่า คิดเป็นร้อยละ 21.39 และน้อยที่สุด เคยมีประสบการณ์ร่วมติดตามผลการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 1.39 ประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 56.94 ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 43.06 ในส่วนที่เคยมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ร่วมปฏิบัติงานปลูกป่า คิดเป็นร้อยละ 50.28 รองลงมาเคยมีประสบการณ์ร่วมปฏิบัติงานด้านการจัดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 12.22 และน้อยที่สุด เคยมีประสบการณ์ร่วมปฏิบัติงานด้านติดตามประเมินผล และร่วมปฏิบัติงานด้านการปราบปราม ในจำนวนที่เท่ากัน

คิดเป็นร้อยละ 0.83 รายละเอียดของข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประชาชนกลุ่ม ตัวอย่างข้างต้น ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสภาพทั่วไป ของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน พื้นที่ป่าชายเลน ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	238	66.11	
หญิง	122	33.89	
อายุ			
น้อยกว่า 21 ปี	1	0.28	เฉลี่ย 48.41 ปี
21-30ปี	27	7.5	มากที่สุด 80ปี
31-40ปี	75	20.84	น้อยที่สุด 20ปี
41-50ปี	97	26.94	
51-60ปี	108	30	
มากกว่า 60ปี	52	14.44	
การศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	48	13.33	
ได้รับการศึกษา	312	86.67	
ประถมศึกษาตอนต้น	161	44.73	
ประถมศึกษาตอนปลาย	90	25	
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	8.33	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	17	4.72	
อนุปริญญา/ปวส.	1	0.28	
ปริญญาตรี	13	3.61	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพศชาย			
ไม่มีเพศชาย	12	3.33	เฉลี่ย= 2.31 คน
1 คน	89	24.72	มากที่สุด= 11 คน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
2 คน	122	33.89	น้อยที่สุด = ไม่มีเพศชาย
3 คน	90	25	
4คน	23	6.39	
มากกว่า 4 คน	24	6.67	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพศหญิง			
ไม่มีเพศหญิง	10	2.78	เฉลี่ย = 2.3 คน
1 คน	80	22.22	มากที่สุด = 7 คน
2 คน	137	38.06	น้อยที่สุด =
3 คน	85	23.61	ไม่มีเพศหญิง
4คน	28	7.78	
มากกว่า 4 คน	20	5.55	
รวมจำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
1 คน	12	3.33	เฉลี่ย = 4.61 คน
2 คน	30	8.33	มากที่สุด = 15 คน
3 คน	52	14.44	น้อยที่สุด = 1คน
4คน	105	29.17	
มากกว่า 4 คน	161	44.73	
ภูมิลำเนาเดิม			
เกิดในหมู่บ้าน	339	94.17	
ย้ายมาจากที่อื่น	21	5.83	
ต่างตำบล	3	0.83	
ต่างอำเภอ	5	1.39	
ต่างจังหวัด	13	3.61	
สาเหตุการย้ายถิ่นฐาน			
สมรส	9	2.5	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
อพยพตามครอบครัว	4	1.11	
หาที่ทำกินใหม่	8	2.22	
ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน			
น้อยกว่า 11 ปี	1	0.28	เฉลี่ย= 47.44 คน มากที่สุด= 80 คน น้อยที่สุด =10คน
11-20 ปี	7	1.94	
21-30 ปี	31	8.61	
31-40 ปี	71	19.72	
41-50 ปี	96	26.67	
มากกว่า 50 ปี	154	42.78	
อาชีพหลัก			
ทำการประมง	175	48.61	
เกษตรกรรม	64	17.78	
ทำนาข้าว	18	5	
เลี้ยงสัตว์	2	0.56	
ทำนาถั่ว	15	4.17	
ทำสวนผลไม้	16	4.44	
เลี้ยงปลา	4	1.11	
ปลูกพืชผักสวนครัว	1	0.28	
เลี้ยงปู/เลี้ยงหอย	8	2.22	
รับจ้างทั่วไป	54	15	
ค้าขาย	37	10.28	
ทำธุรกิจส่วนตัว	16	4.44	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	2.5	
แต่งพลอย/ทำพลอย	3	0.83	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.56	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
การมีอาชีพรอง			
ไม่มีอาชีพรอง	128	35.56	
มีอาชีพรอง	232	64.44	
อาชีพรอง			
ไม่มีอาชีพรอง	128	35.56	
เกษตรกรรม	131	36.39	
ทำนาข้าว	12	3.34	
เลี้ยงสัตว์	3	0.83	
ทำนาถั่ว	72	20	
ทำสวนผลไม้	10	2.78	
เลี้ยงปลา	4	1.11	
ปลูกพืชผักสวนครัว	6	1.67	
เลี้ยงปู/เลี้ยงหอย	24	6.66	
รับจ้างทั่วไป	50	13.89	
ทำการประมง	22	6.11	
ค้าขาย	17	4.72	
ทำธุรกิจส่วนตัว	7	1.94	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	1.11	
แต่งพलय/ทำพलय	1	0.28	
รายได้จากอาชีพหลัก			
น้อยกว่า 50,001 บาท	178	49.44	เฉลี่ย= 78,541.67 บาท
50,001-100,000บาท	119	33.06	มากที่สุด= 1,100,000 บาท
100,001-150,000บาท	30	8.33	น้อยที่สุด= 10,000บาท
มากกว่า150,000บาท	33	9.17	

รายได้จากอาชีพรอง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ไม่มีอาชีพรอง	128	35.56	เฉลี่ย = 27,826.72 บาท
น้อยกว่า 25,001 บาท	155	43.06	
25,001-50,000 บาท	57	15.82	มากที่สุด= 200,000 บาท
มากกว่า 50,000 บาท	20	5.56	น้อยที่สุด =2,000 บาท
รายได้เสริมอื่นๆ			
ไม่มีรายได้เสริม	327	90.83	เฉลี่ย= 20,121.21 บาท
น้อยกว่า 25,001 บาท	15	4.17	มากที่สุด= 96,000 บาท
25,001-50,000 บาท	12	3.33	น้อยที่สุด =5,000 บาท
มากกว่า 50,000 บาท	6	1.67	
รายได้รวมของครัวเรือน			
น้อยกว่า 50,001 บาท	132	36.67	เฉลี่ย= 98,318.89 บาท
50,001-100,000 บาท	132	36.67	มัธยฐาน=70,000 บาท
100,001-150,000 บาท	48	13.32	มากที่สุด= 1,200,000 บาท
150,001-200,000 บาท	19	5.28	น้อยที่สุด =10,000 บาท
มากกว่า 200,000 บาท	29	8.06	
รายจ่ายของครัวเรือน			
น้อยกว่า 50,001 บาท	146	40.56	เฉลี่ย= 88,213.33บาท
50,001-100,000 บาท	139	38.61	มัธยฐาน=60,000 บาท
100,001-150,000 บาท	36	10	มากที่สุด= 600,000 บาท
150,001-200,000 บาท	15	4.16	น้อยที่สุด =5,000 บาท
มากกว่า 200,000 บาท	24	6.67	
แหล่งเงินกู้			
ไม่ได้กู้ยืม	227	63.06	
กู้ยืม	133	36.94	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ญาติพี่น้อง	43	11.94	
เพื่อนบ้านผู้ปล่อยเงินกู้	26	7.22	
ธนาคารเพื่อการเกษตร	3	0.83	
กองทุนหมู่บ้าน	105	29.17	
สหกรณ์การเกษตร	5	1.39	
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	51	14.17	
บริการสินเชื่อเอกชน	2	0.56	
กลุ่มเพื่อน	2	0.56	

หมายเหตุ มีประชาชนจำนวน 90 คน กู้เงินจากแหล่งเงินกู้มากกว่า 1 แหล่ง

ลักษณะที่ดินในครอบครอง			
มีที่ดินของตนเอง	344	95.56	
มีที่ดินเช่าผู้อื่น	8	2.22	
มีที่ดินทั้ง 2 ประเภท	8	2.22	
จำนวนแปลงที่ดินของตนเอง			
1 แปลง	252	70	เฉลี่ย = 1.43 แปลง
2 แปลง	67	18.61	มากที่สุด = 9 แปลง
3 แปลง	22	6.11	น้อยที่สุด = 1 แปลง
มากกว่า 3 แปลง	11	3.06	
จำนวนแปลงที่ดินเช่าผู้อื่น			
1 แปลง	13	3.61	เฉลี่ย = 1.25 แปลง
2 แปลง	2	0.56	มากที่สุด = 3 แปลง
3 แปลง	1	0.28	น้อยที่สุด = 1 แปลง
จำนวนเนื้อที่ที่ดินของตนเอง			
น้อยกว่า 6 ไร่	176	48.9	เฉลี่ย = 20.45 ไร่

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
6-10 ไร่	40	11.11	มากที่สุด = 227 ไร่ น้อยที่สุด = 0.13 ไร่
11-15 ไร่	18	5	
มากกว่า 15 ไร่	118	32.79	
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม			
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม			
เป็นสมาชิกกลุ่ม			
กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ			
กลุ่มอนุรักษ์นก			
กลุ่มอนุรักษ์สัตว์น้ำชายฝั่ง			
กลุ่มผู้ผลิตพืชผักผลไม้			
กลุ่มอนุรักษ์พืชผักสมุนไพร			
กลุ่มผู้ผลิตของใช้ในครัวเรือน			
กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน			
กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน			
กลุ่มเกษตรอินทรีย์			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
กลุ่มผู้ประกอบการประมง			
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน			
กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน			
กลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มผู้เลี้ยงกุ้ง			

หมายเหตุ มีประชาชนจำนวน 131 คนเป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
การรับรู้ข่าวสาร			
ไม่ได้รับ	45	12.5	
ได้รับ	315	87.5	
แหล่งข่าวสารที่ได้รับ			
โทรทัศน์	128	35.56	
วิทยุ	66	18.33	
หนังสือพิมพ์	59	16.39	
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	192	53.33	
แผ่นพับ/โปสเตอร์	12	3.33	
เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น	38	10.56	
วีดีโอ/ภาพยนตร์	13	3.61	
ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน	136	37.78	
ผู้นำชุมชน	231	64.17	
องค์กรเอกชน	4	1.11	
หอกระจายข่าว	21	5.83	
หนังสือราชการ	1	0.28	

หมายเหตุ มีประชาชนจำนวน 272 คน ได้รับข่าวสารมากกว่า 1 แหล่ง

การได้รับการฝึกอบรม			
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	203	56.39	
เคยได้รับการฝึกอบรม	157	43.61	
การอนุรักษ์ป่าชายเลน	113	31.39	
การเพาะชำกล้าไม้	28	7.78	
ป่าชุมชน	19	5.28	
เยาวชนอาสาสมัครพิทักษ์ป่า	10	2.78	
การปลูกป่าเศรษฐกิจ	11	3.06	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
การอนุรักษ์ปะการังในทะเล	2	0.56	
การป้องกันและดับไฟป่า	1	0.28	
การเลี้ยงหอยแครง	12	3.33	
หมายเหตุ มีประชาชนจำนวน 30 คนได้รับการฝึกอบรมมากกว่า 1 หลักสูตร			
การได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน			
ไม่ได้รับประโยชน์	20	5.56	
ได้รับประโยชน์	340	94.44	
เป็นแหล่งประกอบอาชีพหลัก	255	70.83	
เป็นแหล่งสร้างอาชีพเสริม	186	51.67	
เป็นแหล่งพืชสมุนไพร	61	16.94	
เป็นแหล่งหาพืชผักมาเป็น อาหาร	169	46.94	
เป็นแหล่งเชื้อเพลิง	36	10	
เป็นแหล่งหาเนื้อสัตว์มาเป็น อาหาร	173	48.06	
เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้	45	12.5	
เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อน หย่อนใจ	39	10.83	
เป็นแหล่งรักษา สภาพแวดล้อม	73	20.28	
ประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้			
ไม่เคยมีประสบการณ์	95	26.39	
เคยมีประสบการณ์	265	73.61	
ร่วมปลูกป่าวันสำคัญของชาติ	230	63.89	
ร่วมเข้ารับการฝึกอบรมด้าน อนุรักษ์	67	18.61	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ร่วมกิจกรรมรณรงค์ปลูกป่า	77	21.39	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ป่าไม้	22	6.11	
ร่วมกิจกรรมบำรุงรักษาต้นไม้	77	21.39	
ร่วมบริจาคเงินปลูกป่า	8	2.22	
ร่วมติดตามผลการปฏิบัติงาน	5	1.39	
ร่วมจัดทำแผนงานอนุรักษ์ป่าไม้	8	2.22	
ร่วมประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์	17	4.72	
ประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่			
ไม่เคยมีประสบการณ์	155	43.06	
เคยมีประสบการณ์	205	56.94	
ร่วมปฏิบัติงานปลูกป่า	181	50.28	
ร่วมปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์	24	6.67	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการรณรงค์	32	8.89	
ร่วมปฏิบัติงานด้านติดตามประเมินผล	3	0.83	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 กิจกรรม	34	9.44	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการจัดฝึกอบรม	44	12.22	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการป้องกัน	8	2.22	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการปราบปราม	3	0.83	
ร่วมปฏิบัติงานด้านการแก้ไขปัญหา	5	1.39	

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน การศึกษาในส่วนนี้เป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คำถามจำนวน 14 ข้อ ซึ่งมีลักษณะคำตอบที่เป็นเชิงบวก จำนวน 7 ข้อ และเป็นเชิงลบ จำนวน 7 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละ 12 ตอบคำถามดังกล่าวได้คะแนน 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50.83 รองลงมาได้คะแนน 13 คะแนน และ 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 19.17 และร้อยละ 13.06 ตามลำดับ น้อยที่สุดได้คะแนน 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 1.39 ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 11.74 คะแนน ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน และได้คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 5 คะแนน เมื่อตรวจสอบจากคะแนนเฉลี่ยสามารถ

สรุปได้ว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละ 12 มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในระดับสูง รายละเอียดของคะแนนข้างต้นปรากฏตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 คะแนนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ของประชาชนที่อาศัยอยู่รายรอบและในพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ระดับคะแนน	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ต่ำกว่า 7	5	1.39	เฉลี่ย = 11.74 คะแนน
7	7	1.94	มากที่สุด = 14 คะแนน
8	8	2.22	น้อยที่สุด = 5 คะแนน
9	12	3.33	
10	9	2.5	
11	47	13.06	
12	183	50.83	
13	69	19.17	
14	20	5.56	

เมื่อทำการตรวจสอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาร้อยละ 12 สามารถตอบคำถามข้อต่าง ๆ ได้ถูกต้องมากที่สุด 5 อันดับแรก และอันดับสุดท้ายที่ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด ดังนี้

อันดับที่ 1 ได้แก่ ข้อที่ 1 “การอนุรักษ์ป่าชายเลน หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรป่าชายเลนด้วยวิธีการสงวน บำรุง ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้นานที่สุด” (ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 99.72)

อันดับที่ 2 ได้แก่ ข้อที่ 6 “การที่พื้นที่ป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์ จะสามารถช่วยในการป้องกันหรือลดความรุนแรงของกระแสน้ำและลมพายุลงได้” (ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 96.94)

อันดับที่ 3 ได้แก่ ข้อที่ 13 “การอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ จะส่งผลทำให้ราษฎรในพื้นที่สามารถมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มจากพื้นที่ป่าชายเลนดังกล่าวได้” (ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 96.67)

อันดับที่ 4 ได้แก่ ข้อที่ 2 “การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ราษฎรท้องถิ่นไม่มีส่วนในการดำเนินการแต่อย่างใด” (ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 96.39)

อันดับที่ 5 ได้แก่ ข้อที่ 3 “การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น การเลี้ยงกุ้ง จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน รวมถึงส่งผลทำให้พื้นที่ป่าชายเลนในป่านั้น ๆ ลดน้อยลงด้วย” และข้อที่ 8 “พื้นที่ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีส่วนทำให้ราษฎรในพื้นที่สามารถหาอาหารทั้งที่เป็นพืชและสัตว์จากพื้นที่ป่าดังกล่าวได้มากขึ้น” (ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 96.39)

อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 7 “การใช้พื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำการเกษตรด้านต่าง ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎรและประเทศชาติมากกว่าการปล่อยให้คงสภาพเป็นป่าชายเลนอยู่ดั้งเดิม” (ตอบถูกต้องคิดเป็นเพียงร้อยละ 37.42)

รายละเอียดการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 14 ข้อ ปรากฏตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ของประชาชนที่อาศัยอยู่รายรอบและในพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ข้อความ	ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การอนุรักษ์ป่าชายเลน หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรป่าชายเลนด้วยวิธีการ สงวน บำรุง ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและใช้ได้นานที่สุด	359	99.72	1	0.28
2. การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ราษฎร ท้องถิ่นไม่มีส่วนในการดำเนินการแต่อย่างใด	347	96.39	13	3.61
3. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น การเลี้ยงกุ้ง จะส่งผลกระทบต่อระบบ นิเวศป่าชายเลน รวมถึงส่งผลทำให้พื้นที่ป่าชายเลนในป่านั้น ๆ ลดน้อยลง	344	95.56	16	4.44
4. การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นการรักษาทรัพยากรป่าชายเลนให้คงอยู่นานที่สุด โดยไม่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่า ชายเลน โดยเด็ดขาด	305	84.72	55	15.28
5. การทำการประมงที่ผิดวิธี ไม่มีผลต่อการลดลงของสัตว์น้ำในพื้นที่ และไม่ ส่งผลต่อการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่นั้น ๆ แต่อย่างใด	273	75.83	87	24.17
6. การที่พื้นที่ป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์ จะสามารถช่วยในการป้องกัน หรือลดความรุนแรงของกระแสน้ำและลมพายุลงได้	349	96.94	11	3.06
7. การใช้พื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำการเกษตรด้านต่าง ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ แก่ราษฎรและประเทศชาติมากกว่าการปล่อยให้คงสภาพเป็นป่าชายเลนอยู่ ดั้งเดิม	125	34.72	235	65.28
8. พื้นที่ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีส่วนทำให้ราษฎรในพื้นที่สามารถ หาอาหารทั้งที่เป็นพืชและสัตว์จากพื้นที่ป่าดังกล่าวได้มากขึ้น	344	95.56	16	4.44
9. ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน จะมีส่วนในการช่วยทำให้ฝนตกถูกต้อง ตามฤดูกาลเช่นเดียวกับป่าบก	275	76.39	85	23.61
10. พื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกบุกรุกทำลายจนหมดสภาพป่าลงไปจะไม่สามารถ กลับฟื้นคืนสู่สภาพเดิมหรือทดแทนขึ้นใหม่ได้เองตามธรรมชาติ	196	54.44	164	45.56
11. การตัดไม้ในพื้นที่ป่าชายเลนมาเผาถ่านสามารถทำได้เนื่องจากจะทำให้ ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น และช่วยทำให้ต้นไม้ที่ตัดแตกกิ่งก้านได้มากขึ้น	301	83.61	59	16.39
12. การปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน จะช่วยทำให้พื้นที่ป่าชายเลน กลับคืนสู่สภาพความสมบูรณ์ตามธรรมชาติได้รวดเร็วขึ้น	330	91.67	30	8.33
13. การอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ จะส่งผลทำให้ ราษฎรในพื้นที่สามารถมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มจากพื้นที่ป่าชายเลน ดังกล่าวได้	348	96.67	12	3.33
14. พื้นที่ป่าชายเลนที่ได้เสื่อมสภาพลงแล้ว ราษฎรทั่วไปสามารถเข้าไป ครอบครองและทำประโยชน์ได้ตามใจชอบ	332	92.22	28	7.78
รวม	4,228	1,174.4	812	225.56
Mean	302	83.89	58	16.11

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม

อ.เขาสมิง จ.ตราด

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราดการศึกษาในส่วนนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้วิธีการตั้งคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมตามหลักการของการมีส่วนร่วม จำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน นำมาใช้ในการหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา (2) การมีส่วนร่วมวางแผนงาน (3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน และ (4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามและประเมินผลงาน ซึ่งในแต่ละด้านมีคำถามด้านละ 7 ข้อ รวมเป็นคำถามทั้งสิ้น 28 ข้อ โดยคำถามทุกข้อเป็นคำถามตามแบบของ Likert Scale มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้ 5 คะแนน มีส่วนร่วมมาก ได้ 4 คะแนน มีส่วนร่วมปานกลาง ได้ 3 คะแนน มีส่วนร่วมน้อย ได้ 2 คะแนน และไม่มีส่วนร่วม ได้ 1 คะแนน ซึ่งจากจำนวนคำถามที่มีอยู่ 28 ข้อ ดังนั้น ความเป็นไปได้ของคะแนนที่ประชาชนจะได้สูงสุด คือ ไม่เกิน 140 คะแนน (ตอบมีส่วนร่วมมากที่สุดทุกข้อ) และความเป็นไปได้ของคะแนนที่ประชาชนจะได้ต่ำสุดคือ ไม่ต่ำกว่า 28 คะแนน (ตอบไม่มีส่วนร่วมทุกข้อ) ทั้งนี้ การหาระดับการมีส่วนร่วมสามารถหาได้จากการหาค่าเฉลี่ยคำตอบระดับการมีส่วนร่วมแต่ละข้อของประชาชนทุกคน หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมที่ได้ทุกข้อมาหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่ได้กำหนดไว้ จะสามารถทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ได้ต่อไป

จากผลการศึกษา เมื่อแบ่งคะแนนการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ช่วงเท่า ๆ กัน โดยใช้เกณฑ์การหาอันตรภาคชั้นของคะแนน คือ นำคะแนนสูงสุด (140 คะแนน) ลบด้วยคะแนนต่ำสุด (28 คะแนน) แล้วหารด้วย 5 (ได้ค่าช่วงของคะแนน เท่ากับ 22.40 คะแนน) พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในช่วง 51-72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.12 รองลงมามีคะแนนการมีส่วนร่วมอยู่ในช่วง 28-50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 34.44 และน้อยที่สุดมีคะแนนการมีส่วนร่วมอยู่ในช่วง 118-140 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 0.00 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย เท่ากับ 59.40 คะแนน มีคะแนนการมีส่วนร่วมมากที่สุด เท่ากับ 113 คะแนน และมีคะแนนการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด 28 คะแนน รายละเอียดของคะแนนการมีส่วนร่วมปรากฏตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 คะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม
อ.เขาสมิง จ.ตราด

คะแนนการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	จำนวน (n=360)	ร้อยละ	หมายเหตุ
28 – 50 คะแนน	124	34.44	เฉลี่ย = 59.40 คะแนน มากที่สุด = 113 คะแนน น้อยที่สุด = 28คะแนน
51 – 72 คะแนน	130	36.12	
73 – 95 คะแนน	102	28.33	
96 – 117 คะแนน	4	1.11	
118 – 140 คะแนน	-	-	

เมื่อหาค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ของแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมรวมถึงหาค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่ได้กำหนดไว้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด มีค่าเท่ากับ 2.12 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและเมื่อแยกระดับการมีส่วนร่วมออกเป็นรายด้าน พบว่า (1) การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 2.21 (2) การมีส่วนร่วมวางแผนงาน มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.13 (3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 2.19 และ (4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามและประเมินผลงาน มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 1.95 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยในภาพรวม ปรากฏตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม

อ.เขาสมิง จ.ตราด การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ข้อความ	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน										Mean	S.D.
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีส่วนร่วม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.21	-
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่	1	0.28	12	3.33	163	45.28	88	24.44	96	26.67	2.26	0.9
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการลักลอบจับสัตว์ป่าในพื้นที่	0	0	8	2.22	140	38.89	108	30	104	28.89	2.14	0.86
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการลักลอบนุ้กแคว้งปลาในพื้นที่	0	0	17	4.72	116	32.22	118	32.78	109	30.28	2.11	0.9
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการกีดเซาะชายฝั่งในพื้นที่	0	0	5	1.39	94	26.11	132	36.67	129	35.83	1.93	0.82
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า	4	1.11	28	7.78	158	43.89	104	28.89	66	18.33	2.44	0.92
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการใช้ประโยชน์จากป่า	4	1.11	14	3.89	155	43.06	117	32.5	70	19.44	2.35	0.87
7. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่	1	0.28	14	3.89	145	40.28	115	31.94	85	23.61	2.25	0.87
การมีส่วนร่วมวางแผนงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.13	-
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการศึกษาสภาพปัญหา	2	0.56	5	1.39	139	38.61	85	23.61	129	35.83	2.07	0.92
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการป้องกันรักษาป่า	1	0.28	20	5.56	110	30.56	133	36.94	96	26.66	2.16	0.89
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการคุ้มครองสัตว์ป่า	1	0.28	15	4.17	75	20.83	128	35.56	141	39.16	1.91	0.87
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการปลูกฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่า	3	0.83	19	5.28	134	37.22	119	33.06	85	23.61	2.27	0.91
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการมีส่วนร่วม	0	0	19	5.28	120	33.33	117	32.5	104	28.89	2.15	0.9
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์	1	0.28	11	3.06	134	37.22	105	29.16	109	30.28	2.14	0.9
7. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานการใช้ประโยชน์จากป่า	2	0.56	17	4.72	138	38.33	102	28.33	101	28.06	2.21	0.93
การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.19	-
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการศึกษาสภาพปัญหา	2	0.56	14	3.89	144	40	87	24.16	113	31.39	2.18	0.94
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการป้องกันรักษาป่า	1	0.28	13	3.61	138	38.33	127	35.28	81	22.5	2.24	0.85
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการคุ้มครองสัตว์ป่า	0	0	18	5	90	25	128	35.56	124	34.44	2.01	0.89
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการปลูกฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่	2	0.56	23	6.39	148	41.11	123	34.16	64	17.78	2.38	0.87
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วม	1	0.28	7	1.94	138	38.33	120	33.34	94	26.11	2.17	0.85
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์	1	0.28	7	1.94	124	34.44	139	38.62	89	24.72	2.14	0.82
7. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการใช้ประโยชน์จากป่า	1	0.28	7	1.94	143	39.72	132	36.67	77	21.39	2.23	0.81
การมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามและประเมินผลงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.95	-
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการศึกษาสภาพปัญหา	1	0.28	3	0.83	139	38.61	61	16.94	156	43.34	1.98	0.94
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการป้องกันรักษาป่า	0	0	4	1.11	98	27.23	115	31.94	143	39.72	1.9	0.84
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการคุ้มครองสัตว์ป่า	0	0	6	1.67	69	19.16	130	36.11	155	43.06	1.79	0.81
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการปลูกฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่า	1	0.28	6	1.67	134	37.22	88	24.44	131	36.39	2.05	0.91
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานด้านการมีส่วนร่วม	1	0.28	4	1.11	128	35.55	82	22.78	145	40.28	1.98	0.91
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์	1	0.28	2	0.56	134	37.22	83	23.06	140	38.88	2	0.9
7. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานการใช้ประโยชน์จากป่า	0	0	3	0.84	117	32.5	97	26.94	143	39.72	1.94	0.87
ค่าเฉลี่ย		0.32		3.19		35.37		30.59		30.55	2.12	-

การทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

การศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด เป็นการทดสอบสมมติฐานโดยการนำตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดไว้มาจัดแบ่งกลุ่ม หลังจากนั้นนำไปหาความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการศึกษาโดยใช้สถิติไคสแควร์ ตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ได้จัดแบ่งกลุ่มโดยใช้ลักษณะของตัวแปรที่สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มได้อย่างชัดเจน เช่น อาชีพหลัก (มีอาชีพหลักต่างอาชีพกัน) หรือจัดแบ่งกลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือค่าของระดับคะแนน ของตัวแปรแต่ละตัวเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม เช่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (นำค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม) เป็นต้น

ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระได้กล่าวในรายละเอียดไว้ในแต่ละสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น ๆ ส่วนการแบ่งกลุ่มตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ได้จัดแบ่งกลุ่ม ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มของประชาชนที่ไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ แต่อย่างใด หมายถึง กลุ่มของประชาชนที่ได้คะแนนการมีส่วนร่วม 28 คะแนน (ตอบคำถามตัวแปรตามในช่องไม่มีส่วนร่วมทุกข้อ) ซึ่งมีประชาชนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มนี้ จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.66 ส่วนประชาชนกลุ่มที่เหลือได้ใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีค่าเท่ากับ 63.55 คะแนนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม (นำกลุ่มเป้าหมายที่มีคะแนนตั้งแต่ 29 คะแนนขึ้นไป ซึ่งมีอยู่จำนวน 318 ราย มาหาค่าเฉลี่ยของคะแนน) โดยจำแนกกลุ่มดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน น้อย (กลุ่มที่ 2) หมายถึง กลุ่มของประชาชนที่ได้คะแนนการมีส่วนร่วมอยู่ในช่วง 29-63 คะแนน ซึ่งมีประชาชนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มนี้ จำนวน 132 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.67 และกลุ่มของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มาก (กลุ่มที่ 3) หมายถึง กลุ่มของประชาชนที่ได้คะแนนการมีส่วนร่วมอยู่ในช่วง 64-113 คะแนน ซึ่งมีประชาชนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 186 รายคิดเป็นร้อยละ 51.67 หลังจากที่ได้แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากนั้น จึงนำตัวแปรอิสระแต่ละตัวมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการทดสอบปรากฏผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งระดับการศึกษาของประชาชนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษา
- (2) กลุ่มของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ (มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น)

และ

(3) กลุ่มของประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง (มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษา มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 66.70 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 18.800 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 14.60 (2) กลุ่มของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 45.30 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 44.10 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 10.60 และ (3) กลุ่มของประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 53.60 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 34.40 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 11.90 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า โอกาสแห่งความเป็นไปได้ (probability) หรือค่า p ของค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ 0.029 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำตามลำดับ เมื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นประชาชนกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนาน และมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนที่มีถิ่นฐานดั้งเดิมในหมู่บ้านจึงมีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่ป่า ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ สูงกว่าประชาชนกลุ่มอื่นๆ ดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของประชาชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์
ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
ไม่ได้เรียนหนังสือ	32 (66.70)	9(18.80)	7 (14.60)	48 (100.00)
ระดับการศึกษาต่ำ	73(45.30)	71(44.10)	17(10.60)	161(100.00)
ระดับการศึกษาสูง	81(53.60)	52(34.40)	18(11.90)	151(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360(100.00)

Chi - square = 10.811 p = 0.029 df = 4

สมมติฐานที่ 2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีค่าเท่ากับ 4.61 คน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อย (มีจำนวน 1-4 คน) และ (2) กลุ่มของประชาชน ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก (มีจำนวน 5-15 คน) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชน ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อย มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 49.20 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 37.20 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 13.60 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก มีส่วนร่วมมากร้อยละ 54.70 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 36.00 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 9.30 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.384 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากหรือน้อยมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ที่ใกล้เคียงกัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
น้อย (มีจำนวน 1-4 คน)	98(49.20)	74(37.20)	27(13.60)	199(100.00)
มาก (มีจำนวน 5-15 คน)	88(54.70)	58(36.00)	15(9.30)	161(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360(100.00)

Chi – square = 1.916 p = 0.384 df = 2

สมมติฐานที่ 3 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานของประชาชนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการแบ่งช่วงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานของประชาชนออกเป็น 3 ช่วงเท่า ๆ กัน (จากระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในตารางหน้าที่ 66 พบว่า ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนานที่สุด คือ 80 ปี และระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานน้อยที่สุด คือ 10 ปี นำมาลบกันแล้วหารด้วย 3) ซึ่งช่วงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 23.33 ปี เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานไม่นาน (มีระยะเวลา 10-33 ปี) (2) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานปานกลาง (มีระยะเวลา 34-56 ปี) และ (3) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนาน (มีระยะเวลา 57-80 ปี) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานไม่นาน มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 30.80 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 53.80 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 15.40 (2) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานปานกลาง มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 49.10 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 39.20 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 11.80 และ (3) กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนาน มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 68.80 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 21.90 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 9.40 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่า < 0.001 (0.00261) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนาน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มประชาชนที่มีระยะเวลาการ

ตั้งถิ่นฐานปานกลางและกลุ่มของประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานไม่นานตามลำดับ สาเหตุอาจเกิดจากประชาชนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนาน เป็นกลุ่มที่อยู่ในท้องถิ่นมานาน และเป็นกลุ่มเดียวกับประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา มีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่ป่าชายเลนมาโดยตลอด ทั้งการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นแหล่งประกอบอาชีพ แหล่งอาหาร แหล่งเชื้อเพลิง เป็นต้น และเนื่องจากในอดีตสภาพป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์ต่างจากประชาชนกลุ่มที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานไม่นาน ที่เข้ามาอยู่ในช่วงที่สภาพป่ามีสภาพเสื่อมโทรมลงการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าจึงสามารถทำได้น้อยลง ประกอบกับมีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่ป่าที่น้อยกว่า จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานของประชาชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
มีระยะเวลา 10-33ปี (ไม่นาน)	16(30.80)	28(53.80)	8(15.40)	52(100.00)
มีระยะเวลา34-56ปี (ปานกลาง)	104(49.10)	83(39.20)	25(11.80)	212(100.00)
มีระยะเวลา57-80 ปี (นาน)	66(68.80)	21(21.90)	9(9.40)	96(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360 (100.00)

Chi – square = 21.419 p < 0.001 df = 4

สมมติฐานที่ 4 อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งอาชีพหลักของประชาชนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะรูปแบบของการประกอบอาชีพที่มีความแตกต่างกันออกไปเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก (2) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพทำการประมงเป็นอาชีพหลัก และ (3) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพหลัก (มีอาชีพค้าขาย รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ทำธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป และมีอาชีพแต่งพลอย/ทำพลอย เป็นอาชีพหลัก) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 60.90 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 32.80 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 6.30 (2) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพทำการประมงเป็นอาชีพหลัก มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 61.70

มีส่วนร่วมน้อยร้อยละ 25.10 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 13.10 และ (3) กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพหลักมีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 32.20 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 55.40 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 12.40 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่า < 0.001 (0.00000095) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพทำการประมงเป็นอาชีพหลักมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก และกลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพหลักตามลำดับสาเหตุอาจเกิดจากประชาชนที่มีอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก เป็นกลุ่มอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นที่ป่าชายเลน มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ป่าชายเลนเป็นแหล่งประกอบอาชีพในการจับสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ และใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องมีการใช้พื้นที่ป่าชายเลนในการประกอบอาชีพ เช่น การทำนา กุ้ง ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฯ ของประชาชนที่มีอาชีพทำการประมงและอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักจึงสูงกว่ากลุ่มของประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า อาชีพหลักของประชาชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

อาชีพหลัก	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
อาชีพเกษตรกรรม	39(60.90)	21(32.80)	4(6.30)	64(100.00)
อาชีพทำการประมง	108(61.70)	44(25.10)	23(13.10)	175(100.00)
อาชีพอื่นๆ	39(32.20)	67(55.40)	15(12.40)	121(100.00)
รวม	186 (51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360 (100.00)

Chi - square = 33.466 $p < 0.001$ $df = 4$

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งรายได้ของครัวเรือนของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยรายได้ของครัวเรือน ที่มีค่าเท่ากับ 98,318.89 บาทต่อปี เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อย (มีรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย) และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนมาก (มีรายได้มากกว่าค่าเฉลี่ย) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อย มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 55.40 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 31.30 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 13.10 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีรายได้ของครัวเรือนมาก มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 43.20 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 48.60 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 8.10 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.006 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีรายได้น้อย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่ากลุ่มของประชาชนที่มีรายได้มากสาเหตุอาจเกิดจากประชาชนที่มีรายได้น้อยมีความจำเป็นที่ต้องพึ่งพิงป่าเพื่อหาอาหาร หรือประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้เพิ่มในการดำรงชีวิตของครัวเรือน การมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มประชาชนที่มีรายได้มาก

จึงสรุปได้ว่า รายได้ของครัวเรือนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

รายได้ของครัวเรือน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
มีรายได้น้อย	138 (55.40)	78(31.30)	33(13.30)	249 (100.00)
มีรายได้มาก	48(43.20)	54(48.60)	9(8.10)	111(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360(100.00)

Chi – square = 10.229 $p = 0.006$ $df = 2$

สมมติฐานที่ 6 ขนาดพื้นที่ถือครอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งขนาดพื้นที่ถือครองของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของขนาดพื้นที่ถือครอง ที่มีค่าเท่ากับ 20.52 ไร่ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อย (มีจำนวน 0.13-20.52 ไร่) และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมาก (มีจำนวน 20.53-227 ไร่) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อย มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 40.20 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 47.60 ไม่มีส่วนร่วมร้อยละ 12.20 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมาก มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 79.20 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 10.40 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 10.40 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้ มีค่า < 0.001 (0.00000000001) ซึ่งมีความน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ขนาดพื้นที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละ จากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมาก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มากกว่ากลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อย สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมากส่วนใหญ่เป็นประชาชนกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนานและมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมในพื้นที่ จึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นที่ป่าชายเลนและใช้พื้นที่ป่าชายเลนเป็นแหล่งในการประกอบอาชีพ และมีการใช้ประโยชน์อื่น ๆ จากพื้นที่ป่า ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฯ ของประชาชน ที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมากจึงสูงกว่ากลุ่มของประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อยดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่ถือครองของประชาชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ขนาดพื้นที่ถือครอง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อย	102(40.20)	121(47.60)	31(12.20)	254 (100.00)
มีขนาดพื้นที่ถือครองมาก	84(79.20)	11(10.40)	11(10.40)	106(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42 (11.66)	360(100.00)

Chi – square = 50.648 p < 0.001 df = 2

สมมติฐานที่ 7 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และ (2) กลุ่มของประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 59.80 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 27.80 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 12.40 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 48.70 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 39.90 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 11.40 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.101 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่เป็นหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ที่ใกล้เคียงกันรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
ไม่เป็นสมาชิก	58(59.80)	27(27.80)	12(12.40)	97(100.00)
เป็นสมาชิก	128(48.70)	105(39.90)	30(11.40)	263(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360 (100.00)

Chi – square = 4.578 p = 0.101 df = 2

สมมติฐานที่ 8 การได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งการได้รับการฝึกอบรมของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และ (2) กลุ่มของประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 50.70 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 31.00 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 18.20 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 52.90 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 43.90 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 3.20 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่า < 0.001 (0.000024) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า การได้รับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มากกว่ากลุ่มของประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มของประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมย่อมได้รับความรู้ด้านต่างๆ เช่น การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนความรู้อื่นๆ อีกหลายด้านประชาชนกลุ่มนี้จึงมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้เกิดความสนใจในการมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมดังกล่าว

จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมหรือไม่ได้รับการฝึกอบรม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนปากน้ำเวฬุ จังหวัดจันทบุรี รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

การได้รับการฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
ไม่ได้รับ	103(50.70)	63(31.00)	37(18.20)	203(100.00)
ได้รับ	83(52.90)	69(43.90)	5(3.20)	157(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360(100.00)

Chi – square = 21.274 p < 0.001 df = 2

สมมติฐานที่ 9 ประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 41.10 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 22.10 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 36.80 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 55.50 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 41.90 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 2.60 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้ มีค่า < 0.001 (0.034) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มากกว่ากลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มของประชาชนที่มีประสพการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นกลุ่มที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในหลายกิจกรรม เช่น ร่วมปลูกต้นไม้วันสำคัญของชาติ ร่วมเข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และร่วมกิจกรรมรณรงค์ปลูกป่า เป็นต้น ซึ่งก็เป็นการแสดงว่าประชาชนกลุ่มนี้ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ อยู่แล้ว จึงทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมที่สูงกว่าดังกล่าว

จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
ไม่มีประสิทธิภาพ	39(41.10)	21(22.10)	35(36.80)	95(100.00)
มีประสิทธิภาพ	147(55.50)	111(41.90)	7(2.60)	265(100.00)
รวม	186(51.67)	132(132.67)	42(11.66)	360 (100.00)

Chi – square = 80.388 p < 0.001 df = 2

สมมติฐานที่ 10 ประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 48.40 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 29.00 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 22.60 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 54.10 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 42.40 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 3.40 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่า < 0.001 (0.000000079) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าร้อยละจากตารางความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มของประชาชนที่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ มากกว่ากลุ่มของประชาชนที่ไม่มีประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มของประชาชนที่มีประสิทธิภาพการทำงานกับ

เจ้าหน้าที่ เป็นกลุ่มที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในหลายกิจกรรมเช่น ร่วมปลูกป่า ร่วมจัดฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นการแสดงว่าประชาชนกลุ่มนี้มีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนฯ ที่สูงกว่าดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่ของประชาชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ประสิทธิภาพการทำงานกับเจ้าหน้าที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
ไม่มีประสิทธิภาพ	75(48.40)	45(29.00)	35(22.60)	155(100.00)
มีประสิทธิภาพ	111(54.10)	87(42.40)	7(3.40)	205(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360(100.00)

Chi – square = 32.684 p < 0.001 df = 2

สมมติฐานที่ 11 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด การทดสอบสมมติฐานได้แบ่งความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ที่มีค่าเท่ากับ 11.74 คะแนนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนน้อย (ได้คะแนน 5-11 คะแนน) และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมาก (ได้คะแนน 12-14 คะแนน) ผลการแบ่งกลุ่มพบว่า (1) กลุ่มของประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนน้อย มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 47.70 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 35.20 ไม่มีส่วนร่วมร้อยละ 17.00 และ (2) กลุ่มของประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมาก มีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 52.90 มีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 37.10 ไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 9.90 เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า ค่า p ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.192 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากหรือน้อย มีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ที่ใกล้เคียงกัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ความรู้เกี่ยวกับ การอนุรักษ์ป่าชายเลน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน			
	มาก	น้อย	ไม่มีส่วนร่วม	รวม
มีความรู้น้อย	42(47.70)	31(35.20)	15(17.00)	88(100.00)
มีความรู้มาก	144(52.90)	101(37.10)	27(9.90)	272(100.00)
รวม	186(51.67)	132(36.67)	42(11.66)	360 (100.00)

Chi – square = 3.304 p = 0.192 df = 2

ตารางที่ 4.17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา	X ²	p
1. ระดับการศึกษา	10.811	0.029
2. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	1.916	0.384
3. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน	21.419	<0.001
4. อาชีพหลัก	33.466	<0.001
5. รายได้ของครัวเรือน	10.229	0.006
6. ขนาดพื้นที่ถือครอง	50.648	<0.001
7. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	4.578	0.101
8. การได้รับการฝึกอบรม	21.274	<0.001
9. ประสบการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	80.388	<0.001
10. ประสบการณ์การทำงานกับเจ้าหน้าที่	32.684	<0.001
11. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน	0.421	0.517

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ความต้องการ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคของประชาชน ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลน ต.ท่าโสม
อ.เขาสมิง จ.ตราด**

ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราดจากการศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 55.83 ไม่มีข้อเสนอแนะร้อยละ 44.17 ในส่วนประชาชนที่มีข้อเสนอแนะ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่แสดงข้อเสนอแนะว่า "ต้องการให้ข้าราชการและชาวบ้านร่วมกันอนุรักษ์ป่าชายเลนให้คงอยู่ตลอดไป" ร้อยละ 23.61 รองลงมา มีข้อเสนอแนะว่า "ทางราชการควรปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่ประชาชนพร้อมกับจำกัดขนาดเครื่องมือ และห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่" ร้อยละ 10.28 และน้อยที่สุด มีข้อเสนอแนะว่า "หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการกับพวกที่ปล่อยทิ้งสารเคมี และน้ำมันลงในป่าชายเลนอย่างเด็ดขาด" รวมทั้งมีข้อเสนอแนะว่า "ขาดผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจและความตั้งใจในการอนุรักษ์ป่าชายเลนทางราชการส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำปรึกษา แนะนำ" ร้อยละ 1.11 ในสัดส่วนที่เท่ากัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.18

**ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่
ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด**

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
การแสดงข้อเสนอแนะ		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	159	44.17
มีข้อเสนอแนะ	201	55.83
ประเด็นข้อเสนอแนะ		
1. ต้องการให้ข้าราชการและชาวบ้านร่วมกันอนุรักษ์ป่าชายเลนให้คงอยู่ตลอดไป	85	23.61
2. ทางราชการควรปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่ประชาชน พร้อมกับจำกัดขนาดเครื่องมือและห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่	37	10.28

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
3. ต้องการให้คู่แข่งป้องกันไม่ให้พวกนายทุนเข้ามาตัดทำลายป่าชายเลน ต้องการให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจน และเข้มงวดเอาจริงกับพวกบุกรุกป่า ทำนาถุ้ง	36	10
4. รัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการปลูกป่าชายเลน และสนับสนุน บุคลากรในการปลูกป่าชายเลนแก่องค์กรท้องถิ่น	33	9.17
5. หน่วยงานของรัฐควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึง ความสำคัญของป่าชายเลน เพื่อปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่า ชายเลน	29	8.06
6. ทางราชการควรแนะนำ ส่งเสริมและหาอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนที่ ประกอบอาชีพทำการประมง	11	3.06
7. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และร่วมแก้ไขปัญหาป่าชายเลน กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	9	2.5
8. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการเท่าที่ควรเนื่องจาก ประชาชนในชุมชนขาดความสามัคคี	8	2.22
9. ต้องการให้มีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนรวมถึงควร อนุญาตให้นำไม้ป่าชายเลนไปใช้สอยในครัวเรือนได้บ้างตามความ จำเป็นเพื่อการยังชีพ	8	2.22
10. ควรห้ามไม่ให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพนาถุ้งใช้กากขาเบื่อปลาใน นาถุ้ง แล้วปล่อยน้ำลงสู่มแม่น้ำ ลำคลอง	7	1.94
11. ควรจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่ และให้มีการประชุมกัน บ่อยๆ	6	1.67
12. ควรห้ามเรือลากอวน เข้ามาลากในลำคลอง หรือเข้ามาลากในช่วงฤดู สัตว์น้ำวางไข่	5	1.39
13. หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการกับพวกที่ปล่อยทิ้งสารเคมี และ น้ำมันลงในป่าชายเลนอย่างเด็ดขาด	4	1.11
14. ขาดผู้นำชุมชนที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความตั้งใจในการอนุรักษ์ ป่าชายเลน ทางราชการควรส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำปรึกษา แนะนำ	4	1.11